

Wyrok z dnia 16 grudnia 1998 r.

II UKN 386/98

W postępowaniu wszczętym na podstawie wniosku o przyznanie renty inwalidzkiej, w którym organ rentowy wydał decyzję odmowną, ale równocześnie przyznał świadczenie rehabilitacyjne i następnie kolejną decyzją odmówił przedłużenia tego świadczenia, a wnioskodawca został zaliczony do jednej z grup inwalidów, organ rentowy obowiązany jest uwzględnić tę okoliczność z urzędu i przyznać rentę inwalidzką bez potrzeby zgłaszania ponownego wniosku (art. 101 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 89 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm. oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszką, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 1998 r. sprawy z wniosku Wojciecha C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w L. o świadczenie rehabilitacyjne, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 24 marca 1998 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację.

U z a s a d n i e

Wojciech C. złożył w dniu 6 marca 1995 r. za pośrednictwem zakładu pracy - Przedsiębiorstwa Budowy Kopalń Spółka z o.o. [...] w L. wniosek o rentę inwalidzką. Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w L. z dnia 1 sierpnia 1995 r. nie zaliczono wnioskodawcy do żadnej grupy inwalidów, natomiast ustalono uprawnienie do świadczenia rehabilitacyjnego na 180 dni od dnia wyczer-

pania zasiłku chorobowego. Decyzją z dnia 4 sierpnia 1995 r. odmówiono wnioskodawcy prawa do renty inwalidzkiej i ustalono prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na 180 dni. Następnie decyzją z dnia 9 sierpnia 1995 r. przyznano wnioskodawcy świadczenie rehabilitacyjne na okres od dnia 21 kwietnia 1995 r. do dnia 17 października 1995 r. Natomiast decyzją z dnia 22 listopada 1995 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do dalszego świadczenia rehabilitacyjnego wobec odzyskania zdolności do pracy. Od tej decyzji wnioskodawca odwołał się argumentując, że nie odzyskał zdolności do pracy i lekarze górniczej służby zdrowia nie wyrażają zgody na jego powrót do pracy w charakterze górnika. Sąd Wojewódzki Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 19 grudnia 1997 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 22 listopada 1995 r. i przyznał wnioskodawcy - Wojciechowi C. rentę inwalidzką trzeciej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia, poczynając od dnia 18 października 1995 r. Sąd Wojewódzki na podstawie opinii biegłych z Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w S. ustalił, że wnioskodawca nie kwalifikuje się do pracy w górnictwie na dole, a zdolny jest do wykonywania prac lżejszych, w związku z czym kwalifikuje się do III grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia. Ponadto Sąd Wojewódzki ustalił, że w okresie od 19 października 1995 r. do 7 czerwca 1996 r. wnioskodawca pobierał zasiłek dla bezrobotnych, a od dnia 8 czerwca 1996 r. pobierał zasiłek chorobowy oraz że decyzją z dnia 2 października 1997 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką III grupy inwalidów od dnia 17 lutego 1997 r., tzn. od czasu zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Nawiązując do dyspozycji art. 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.) Sąd Wojewódzki stwierdził, że wnioskodawca po wyczerpaniu w dniu 17 października 1995 r. świadczenia rehabilitacyjnego nie odzyskał zdolności do pracy, gdyż został inwalidą III grupy i dlatego przysługiwała mu renta inwalidzka. Odmowa przyznania mu renty inwalidzkiej pomimo orzeczenia Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 19 kwietnia 1995 r., które zostało zakwestionowane przez lekarza orzekającego, a następnie niezaliczenie wnioskodawcy w dniu 13 listopada 1995 r. do żadnej grupy inwalidów stanowiło więc, zdaniem Sądu, błąd organu rentowego.

Od tego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w L. zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego przez ustalenie prawa

wnioskodawcy do renty inwalidzkiej i podnosząc, że decyzją z dnia 22 listopada 1995 r. odmówiono wnioskodawcy przyznania świadczenia rehabilitacyjnego, a nie renty inwalidzkiej, bowiem wnioskodawca wnosząc o przedłużenie świadczenia rehabilitacyjnego nie składał wniosku o rentę inwalidzką.

Sąd Apelacyjny Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 24 marca 1998 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 19 grudnia 1997 r. i oddalił odwołanie. W uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego podniesiono w szczególności, że w rozpoznawanej przez Sąd Wojewódzki sprawie przedmiotem rozstrzygnięcia był wyłącznie wniosek o przedłużenie świadczenia rehabilitacyjnego na rzecz wnioskodawcy, którego dotyczyła zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 22 listopada 1995 r. Natomiast orzeczenie przez Sąd z urzędu, bez stosownego wniosku samego zainteresowanego, prawa do renty inwalidzkiej poczynając od dnia 18 października 1995 r., nie znajduje - w opinii Sądu Apelacyjnego - oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Wnioskodawca począwszy od dnia 3 marca 1995 r. nie składał wniosku o rentę inwalidzką, a ubiegał się jedynie o świadczenia rehabilitacyjne (art. 20 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Natomiast wniosek o rentę zgłoszony został przez wnioskodawcę dopiero w dniu 15 stycznia 1997 r. Tymczasem Sąd Wojewódzki rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawie o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego zmienił tę decyzję i przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką, naruszając tym samym art. 477¹⁰ § 2 KPC, a także art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), bowiem w przedmiotowej sprawie nie można mówić o błędzie organu rentowego lub organu odwoławczego polegającym na nieprzyznaniu na rzecz wnioskodawcy renty inwalidzkiej po dniu 17 października 1995 r. (tj. po upływie 180 dni pobierania świadczenia rehabilitacyjnego), wobec tego, że zainteresowany nie złożył wymaganego wniosku o rentę inwalidzką.

Kasację od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wniósł wnioskodawca - Wojciech C., zarzucając temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz naruszenie art. 477⁸ i art. 477¹⁰ KPC przez przyjęcie, że w niniejszym postępowaniu wnioskodawca nie złożył w trybie art. 89 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i

ich rodzin wniosku o przyznanie renty inwalidzkiej i że postępowanie to dotyczyło wyłącznie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego. Tymczasem w postępowaniu niniejszym wnioskodawca pierwotnie domagał się właśnie przyznania mu renty inwalidzkiej, której mu odmówiono decyzją z dnia 4 sierpnia 1995 r., natomiast uzyskał uprawnienie do świadczenia rehabilitacyjnego. Skoro więc następnie decyzją z dnia 22 listopada 1995 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do dalszego świadczenia rehabilitacyjnego, wnioskodawca odwoływał się od tej decyzji, ale wiadomo było, że sprawa ta jest dalszym logicznym ciągiem starań wnioskodawcy o rentę, skoro z takim wnioskiem wystąpił na samym początku swych starań do organów rentowych. Dlatego kasacja stoi na stanowisku, że: „Wnioskodawca padł ofiarą błędu organu rentowego i błąd ten powinien być naprawiony na zasadach przewidzianych przez art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona.

Pozostaje poza sporem, że postępowanie w rozpoznawanej sprawie wszczęte zostało na podstawie zgłoszonego do organu rentowego przez Wojciecha C. wniosku z dnia 6 marca 1995 r. o przyznanie renty inwalidzkiej (art. 89 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin - Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm. oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń - Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). W wyniku rozpatrzenia powyższego wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L. decyzją z dnia 4 sierpnia 1995 r. odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do renty inwalidzkiej, przyznając mu jednak świadczenie rehabilitacyjne na okres 180 dni (art. 20 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin), wobec czego wnioskodawca nie wniósł odwołania od tej korzystnej dla niego decyzji. Odwołał się jednak wówczas, gdy kolejną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. z dnia 22 listopada 1995 r. odmówiono mu prawa do dalszego świadczenia rehabilitacyjnego w oparciu o orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 13 listopada 1995 r. W wyniku rozpoznania odwołania wnioskodawcy Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu w wyroku z dnia 19 grudnia 1997 r. [...], po przeprowadzeniu dodatkowych badań wnioskodawcy przez biegłych w Instytucie Pracy i

Zdrowia Środowiskowego w S., którzy ustalili, że wnioskodawca kwalifikuje się do III grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia, trafnie przyjął, iż oznacza to, że zaskarżona decyzja wydana została w wyniku błędu organu rentowego, ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte na podstawie wniosku zainteresowanego o przyznanie renty inwalidzkiej (art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin) i w konsekwencji zmienił ją oraz przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką trzeciej grupy inwalidów, poczynając od dnia 18 października 1995 r., tzn. od dnia następującego po dniu, w którym wnioskodawca utracił prawo do przyznanego mu uprzednio decyzją organu rentowego świadczenia rehabilitacyjnego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹⁵ oraz art. 393¹⁹ w związku z art. 385 KPC orzekł jak w sentencji.

=====